

Fra "DE DANSKE ØER"

af ACHTON FRIIS med illustrationer af JOHANNES LARSEN og forfatteren. Udgivet 1927 på Nordisk Forlag.

Achton Johannes Friis 1871-1939

Omfatter øerne i Ulfssund med tegninger og fotos fra 1922. Stammer fra forfatterens rejse lokalt.

LILLEØ

Et Par Timer senere sejler vi gennem Kalvø Strøm norden om Farø og kaster Anker etsteds i Mørket udfor *Lilleø*s Nordkyst. Himlen er blevet ren og klar, og over det rolige Hav skimter vi svagt gennem det douce Maanelys den lange, bølgende Kontur af Stensbys Skove i Nord, og tror i Syd at ane Lilleø's lave Strand - ellers ser vi overhovedet intet land til nogen Side, skønt vi ligger mellem en Vrimmel af Øer.

Efter at vi har ankret, lægger det sidste Pust af Vinden sig til Hvile, og mens vi spiser, bliver Vandets Kluk mod Baadens Sider sagtere og sagtere, til det tilsidst helt dør hen. Her er saa stille, at jeg farer sammen ved pludselig at høre en Flue surre. --- Er dette virkelig Oktober! --

-

Halvmaanen staar skarp paa Himlen, og dens Spejlbillede er uden mindste Bevægelse. Gennem Stilheden høres pludselig ude fra Strømmen et raat, voldsomt Prust af et stort Dyr i Vandskorpen, og lidt efter kommer Lyden igen, fjærnere, Det er et Marsvin, der blæser. Saa bliver alt igen tyst. Ingen Dønning, intet Tegn paa Liv. Vi hænger i Rummet, som Midtpunkt i en vældig Linje, der strækker sig fra Nadir til Zenith --- ---

".... meeresstille fürchterlich,

in die ungeheure Weite

reget keine Welle sich."

Hen paa Natten begynder Fuglene at lade høre fra sig. Halvt i Søvn hører vi Pibeandeflokken, som ligger paa Vandet under Lilleø --- Hannernes lyse fløjtende *Viviiiw*, engang imellem afbrudt af en Huns brutale, skraalske *Rharrhauw!* Eller det er nogle Graaænders fortrolige, aabenhjærtige Rabben. Men bestandig hører jeg over det hele en Mygs iltre, hede Summen nær mit Øre.

Vi vaagner Klokken halvseks og ser i Dæmringen gennem Skylightet nogle vimse, smaa Fugle, som ilsomt, den ene efter den anden, flyver over os i hurtig Rækkefølge. Da det trækker opsigtsvækkende længe ud, maa Ornithologen op paa Dækket for at se, hvad det er -- - det viser sig at være tre Flagermus, der holder Jagt over Baaden!

Morgenbadet paa Dækket var skrappt, tiltrods for at det endnu var næsten vindstille. Himlen er let overtrukket, men paa det Sted, hvor Solen skal staa op, er der allerede en gylden Stribe. Da vi gaar i Jollen for at ro ind til Holmen, trækker 6 Hejrer lavt forbi fra Vest, og en lille Flok Krikænder kaster sig i Strandkanten derinde.

TÆRØ

Vi fortøjede ved Landingsbroen paa Nordsiden. Fra denne langagtige Ø, som er omtrent 4 km lang fra Øst til Vest og 3/4 km bred, er der omtrent lige langt til alle Sider over Sundene til nærmeste Land, saaledes 1 1/4 km til Bogø, 1/2 til Sjælland, 1 til Langø og 1 1/4 til Møen. Fra Sydkysten løber en lang og spids Halvø, Skallehoved, ud mod Sydøst. Dens højeste Punkt ligger nær Østenden og er kun 11 m. Der findes langs dens flade Kyster saagodt som ikke mindste Antydning af Klinger, kun paa den vestlige Del af Nordkysten er en ubetydelig Skrænt ud mod Stranden.

Øen, som er 312,9 Tdr. Ld. og hører under Kallehave Sogn i Præstø Amt, ejes af Etatsraad Neergaard paa Gunderslevholm, men er bortforpagtet til en Hr. Knipschildt, hvis Svigersøn beboer dens Forpagtergaard Jesminde og bestyrer Landbruget. Foruden denne store gaard findes her Lodsstation og Posthus med Postbaad samt endnu et Par Huse. Saagodtsom alle Beboerne er Arbejdere under Forpagtergaarden naar undtages Lodsens og Postens samt en Lærerinde, hvis Bestilling næppe er hverken stor eller indbringende, da her kun er 34 Indbyggere i alt.

Paa Vej tværs over den helt opdyrkede og usædvanlig kedsommelige Ø kommer jeg forbi et Par Smaahuse ved Landingsbroen og den anselige Forpagtergaard ud til Sønderstranden, hvor et Par Rønner saa elendige og faldefærdige, at jeg næppe har set deres Mage, ligger mellem noget vild og forsømt Bevoksning og Ukrudt, aabenbart et Par tidligere Haver, og omgivet af alt muligt nedstyrtet og henslængt Ragelse. Forladt af sine oprindelige Beboere for et Par Aarstid siden har disse Ruiner siden været Bopæl for fire Polakpiger, som havde Arbejde paa Hovedgaarden. Saaledes bor altsaa virkelig undertiden disse elendige Stakler, som er søgt

bort fra Hjemmet for at finde bedre Kaar! Her var saa utrolig uhyggeligt og rædselsfuldt. Vinduerne var indslaaede, Murene revnede eller helt nedstyrtede, overalt stank der af Smuds, Fugtighed og Svamp. Ogsaa disse sidste Beboere er nu forsvundne og formodentlig indkvarteret et lignende Sted paa et andet Strøg i Landet.

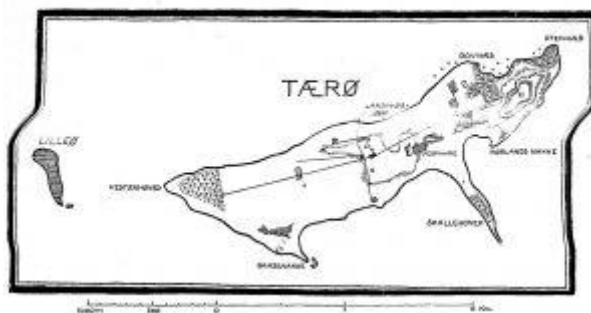
Den store Forpagtergaard ser ganske nyopbygget ud og er for en Del cementstøbt. Men lad mig glemme baade den og de elendige Polakhuse for de Smaahjem, som ligger nær Havnen og af hvilke idetmindste ét med et morsomt, helt Jordsmonnet straatækt Udhus dog rummede nogen ejendommelig Skønhed.

Paa markerne om Gaarden pløjes, harves og saas der allerede paa fuld Kraft, alt med de mest moderne Redskaber, og Karle i Antræk af Knæbukser, lange Støvler og Vindjakker fuldender Billedet af Bruget paa et moderne Landgods Jorder - med Polakhusene som flatterende Baggrund.

Beboerne synes elskværdige, høflige og stilfærdige, men uden noget ydre Særpræg. De er ogsaa alle mulige Steder fra undtagen netop fra Tærø, hvis indbyggere hyppigt skifter. Kun én eneste Familie, Beboerne af det smukke lille Hus nær Havnen, er virkelige Tærøboer, som er født paa Stedet og altid har levet her.

Jo længere man drages østpaa mellem disse Smaaøer, jo mere overraskes man af deres idylliske Omgivelser. For hver Gang man lander tænker man, at nu maa Kulminationen dog for Pokker være naaet. Tilsidst maaber man - og denne Maaben staar endelig i Fare for at slaa over i en Gaben! Naar man fra Tærø ser mod de sjællandske Skove omkring Petersværft, mod Bogøs Bøgehegn i Syd eller Møens Banker med deres Landsbyer og Kirker i Syd og Øst, da finder man, at dette er Toppunktet af hvad man endnu har set af den Art. Og man lukker Munden med en energisk Bevægelse for at den ikke uvilkaarlig skal aabne sig endnu højere. -

--

Øen selv er kun jævne, dyrkede, fladbundede Marker. To-tre Smaaskove eller rettere Plantager har den, alle beliggende nær dens Strand. Men de er daarlige kunstprodukter og landskabeligt set næsten værre end det øvrige. Den mindste af dem, som findes paa Stennæs, bestaar af en Gruppe Graner og nogle Hyld. Den næststørste paa Skallehoved rummer nogle Ege, Ask, El, Røn og enkelte Skovfyr. Den største paa Vesterhoved, som vistnok højest er 10 Aar gammel, er den værste og danner det typiske, firkantede Plantagebillede med den skarpe, ensartede Profil --- umaadelig kedeligt og hæsligt.

Kun øst for Gaarden, hvor to smaa Bugter fra hver sin Side klemmer sig ind i Øen, rummer denne paa et Sted nogen virkelig Skønhed. Her findes et Sted, som Plov eller Plantning endnu

ikke har ramt, et lille moseagtigt Kjær, som huser en Mængde Fugle og paa enhver maade er Øens ejendommeligste Lokalitet. Nord for denne strækker en Strand sig helt ud til Bunden af den nordligste af de to Smaabugter, hvor hist og her endnu nogen vild Strandflora trives.

Men denne lille Ø reddes af sir mærkeligt rige Fugleliv --- det er jo ikke Ulykker *alt*, hvad de store Godser fører med sig! Og Fredning af Dyrene synes overalt at være Særpræget for de smaa Herregaardsøer, modsætningsvis til det meste af hvad der ligger *udenfor* Godsernes Domæne. Medens her efter Beboernes udsagn ikke findes skadelige Dyr som brun Rotte, Vandrotte eller Muldvarp og kun en Del Mus, og af Rovdyr ikke andre end nogle faa Maarer, traf vi paa Markerne et Utal af Harer, og Agerhøns, som ogsaa skal findes her i stort Tal, saa vi af og til eller hørte dem kalde.

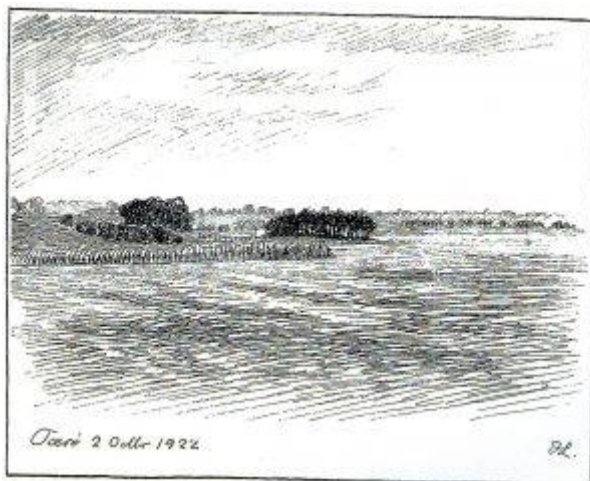
Straks ved Landstigningen fik vi Øje paa en Kjærhøg, der forfulgtes af fem edderspændte Krager, som bestandig slog ned paa den og plagede den gudsjammerligt. Fra Mosen saå vi tre andre Krager lette og sætte efter endnu en Kjærhøg, som flygtede for dem. En Flok Stære havde travlt med at faa en Taarnfalk jaget ud fra en enlig Poppel nærved Øens Mølle. Det er ikke lutter Fred og Forsoning, der raader paa Stedet! --- En Huldue trak over Øen mod Sjællandssiden. I Kjæret saas mellem en stor Flok Graakrager en Mængde Sortkrager, disse smukke Fugle, der næsten naår Ravnens i Skønhed. Fire Gange i Dagens Løb saå vi Hejrer, dels flyvende, dels hvilende paa store Sten i Stranden, og en enkelt saå vi lette fra Mosen.

Store Flokke af Viber, Engpibere og Lærker mødte vi overalt langs Strand og paa Marker. Skalleslugere, Graaænder og Flokke af Krikænder svømmede og fløj langs Kysten, og paa Nordøstpynten stod i Havstokken hundredvis af Ryler sammen med en Snes Strandbrokfugle. Til alle Sider omkring Øen er Havet dækket af Graaandeflokke paa mange Tusinder, af Pibeandeflokke og af Krikænder. En bestandig Fløjten, Knurren og Rabben derude fra fylder Luften.

Hvor vilde selv det pragtfuldste Landskab være fattigt uden levende Væsner, især uden de vilde Fugle, og hvor kan paa den anden Side det mest øde Sted virke rigt og mangfoldigt, hvor de findes! Paa Tærø var det Fuglene, der bestandig holdt os vaagne, mens vi gæstede den.

Intet understreger *Aarstiderne* stærkere end Fuglenes Færden. Hvilket Billede af Efteraar dannede de ikke her sammen med Vejret, med Lyset, med hele Stemningen. De fuldender Harmonien. Se her, hvor de lave, drivende Taager løfter sig fra Sjællands Skove og bliver til store løse, rødmende Skyer op mod den klare Himmel, under hvilken endnu nogle tossede Lærker synger helt beruste af Dagens Solglans. Fra Husmønningerne eller fra de halvt bladløse Træer trommer Stærene med strittende Vinger og spiller de sidst opfundne Janitscharbrusende Flokke fra Kyst til Kyst forbi Vibernes endnu strejfende Horder. Irisker sværmer i hundredvis over Sundet og falder som Kaskader af blinkende Løv over de aabne Marker.

Mængder af Sejlere kommer flyvende for Brisen vestfra gennem Sundet Nord for Øen, dette Farvand der er saa befærdet, at det berømte Svendborgsund er som en øde Landevej i Sammenligning med det. Det er lutter Kuf'er og Tjalke, næsten alle sammen tyske og hollandske --- en Farvandenens Trækfugleflod som jager med Vinden samme Vej, alle med de okkergule og rustrøde Sejl straalende mod de mørke Skove --- et Syn saa herligt, at man helt glemmer den plovhægede Grund, hvorpaa man staar.

Den lille Øs Jorder har for øvrigt, hvis man kan fæste Lid til Pontoppidans Fremstilling, ikke altid været saa givtige som nutildags. Hans Skildring af Stedet lyder kort og godt saaledes: "Paa Tærø gjør Sand og Grus det meste". --- Det er dog nok usandsynligt, at Jordbundsforholdene paa Øen skulde have forandret sig *saa* betydeligt paa blot halvandet Hundrede Aar.

I Jordebogen kaldes Øen "Thærhøftbæ" og der nævnes Jagthus paa den. Paa dens Marker er der ofte gjort Fund af Affald fra Stenalderens Flinteværksteder, men Gravhøje er her aldrig fundet.

Under Svenskekrigen 1657-60 forefaldt der ved dens Kyst en lille Episode som skal omtales her, fordi det er den eneste Gang, Øen viser sig i Historien. Disse smaa fede Øer Syd for Sjælland hvade uden at Svenskerne kunde hindre det bestandig ad Søvejen forsynet det belejrede København af deres Overflod, og allerede d. 13. Februar 1659, to Dage efter Stormen paa København, trak store Dele af den svenske Armé sydover for at faa Del i deres Herligheder. --- Grev Axel de la Gardie lod Isen undersøge udfor Kysten mellem Vordingborg og Kallehave, men fandt den endnu for usikker til en Overmarsch. Danskerne havde desuden iset en bred Rende, som de bestandig vedblev at holde aaben. Men allerede d. 19de gjorde Vejret Farvandet aabent og rent for Drivis, og Fjenden begyndte straks at gaa over i Baade.

Senere paa Aaret lader det til, at nogle danske Smaaskibe af Krigsflaaden har manøvreret i Farvandene heromkring. Den svenske Oberstløjtnant Buchwald indberetter, at han d. 10. April recognoscerer mod "nogle danske Skibe" som laa under Tærø, for at se om de kunde naas fra Land med et "Kernskud". Lykken føjede det saa, siger han, at der kun var 4 Karle ombord paa det ene af Skibene, hvis Kaptajn var gaaet iland med de øvrige Folk. "Jeg lod (ladede) straks kanonerne og traf til at begynde med godt. Saa kom de andre (Folk) til og vilde hejse Sejl, men snart faldt de (Sejlene) ved et Skud fra os. Saa vilde de vende men løb fast i Sandet. Kaptajnen kom saa med 4 Baade, men vi holdt dem borte og vedblev at kanonere til Skibet helt sank med den ene Side og Kaptajnen igen forsvandt med de 4 Baade. Jeg fik fat i en Baad og roede derud med 10 Ryttere. Kaptajnen hed Jacob Weinschenck og var fra Kjøbenhavn. Skibet var helt nyt og væbnet med 12 skønne Stykker. De andre Skibe ligger her (endnu), og gaar daglig Orlogs- og Koffardiskibe mod Lolland."

Det er efter denne uklare Rapport ikke nemt at følge Gangen i den lille Affære. Har Svenskerne fyret fra Sjællandssiden eller fra Tærø? Fanger de Kaptajnen, eller blev han

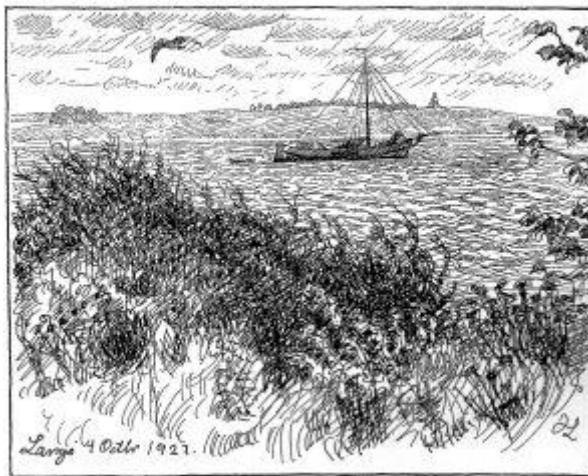
borte, da han sidste Gang "forsvandt" med Baadene? Og hvorfor blander de andre danske Skibe (hvis det var Orlogsskibe) sig ikke i Sagen og jager Hr. Huchwald væk med hans kanon? Er det fordi *deres* Skyts ikke kan naa saa langt som *hans*? ---

Efter den Tid hører man for øvrigt intet til den danske Flaade i disse Farvande, hvad der naturligvis ikke var denne ubetydelige Hændelses Skyld, men fordi den var optaget af Operationer mod den svenske Hovedflaade. Fra nu af var der intet, der hindrede Svenskernes Overgang til Smaaøerne, og denne gik saa hurtigt for sig, at Fjenden allerede d 28. April gik fra Falster til Lolland over det smalle Løb ved Guldborg Færgested, hvor Oberst Kørber, siden Nakskovs heltemodige Forsvarer, med sin ringe Styrke kun kunde yde en kort Modstand inden han trak sig vestpaa og indenfor Nakskovs Fæstningsværker.

Den næste Morgen var den vestlige Brise, som havde staaet hele Natten, frisket saa stærkt, at den voksende Sø fik "Rylen" til Gang paa Gang at sætte haardt mod Bunden ved Broen, hvor vi laa fortøjet. For at undgaa en Katastrofe tog vi hurtigst muligt Fortøjningerne og dampede væk fra det farlige Sted, og henimod Kl. 11 ankom vi udfør Midten af Langø's Østkyst, hvor vi ankrede op i den lille flade Bugt.

S. 416. TÆRB. Et gammelt Husmandstjens nær Hovene.

LANGØ

LANGØ

Ved første Blik ude fra Farvandet er det straks iøjnefaldende, at Langø er langt smukkere og mere afvekslende i Terrænet end dens Nabo Tærø. Og man skuffes ikke, naar man har betraadt den.

En besynderlig Form har den paa Kortet, omtrent som et meget uregelmæssigt Timeglas, paa Midten smalt sammenknebet af flade Bugter fra begge Sider. Ogsaa Enderne har bugtformede Indskæringer, én særlig dyb paa den sydøstre Del, omgivet af to lange og spidse Odde, Skalkenæs og Korsø. Imod Nordøst skyder en tredje Odde Østerodde sig over mod Kallehave. Dens største Længde fra Skalkenæs til Østerhoved er ca. 3½ km, dens største Bredde ca. 1 km. Dens snævre Midte er kun ca. 300 m bred og kan betragtes som et "Drag", der forbinder de to Halvdele, mellem hvilke der udentvivl tidligere har været et Sund. Paa begge Sider af denne lavning er Landet overordentlig stærkt kupereret, den ene lille Bakke skubbes med den anden om Pladsen. Et henrivende Terræn er det --- endnu --- tiltrods for at det er gennemdyrket paa Kryds og Tværs. Den højeste Bakke paa Nordøstenden naar 14 m. Mosestrækninger findes baade paa Nordøstenden, paa Midten og paa Sydvestsiden. Her er ingen Skove, men store, pragtfulde Haver ved alle Gaardene. Øen har 3 saadanne, fra den nordligste og ældste af disse, som i Øjeblikket er ubeboet, fører en svær Sten- og Grusdæmning over til Sjælland, omtrent ¾ km lang og med en fortrinlig Kørevej paa --- Havde Øen ikke været saa smuk som den endnu er, vilde vi som Følge af denne Forbindelse have kunnet kalde den en Halvø og under dette Paaskud nemt kunnet skulke os fra at besøge den. ---

Øens nordøstlige Odde er kun ¾ km fjærnet fra Kallehave, fra dens Sydvestodde er der 1 km til Tærø. Mod Vest skilles den fra Sjællandskysten af det ¾-1½ km brede Sund og fra Møen ved den 2-3 km brede Arm af Ulvsund.

Det har været mig umuligt at opspore det mindste Træk af Øens historie gennem Tiderne. I Valdemar II.s Jordebog kaldes den "Lang" og her nævnes Jagthus paa den. En enkelt Boplads fra den ældre Stenalder er fundet her --- ellers vides intet. Sikkert har ogsaa dette Sted ligesom næsten alle dens Naboer sine Oplevelser fra Svenskekrigen og Stormfloderne, men ingen véd mere noget om disses Gang over Øen.

Gennem de sidste Hundrede Aar tilhørte den Bondeslægten Andersen-Kræmmer, men den sidste Repræsentant for denne solgte den for 5 Aar siden til den bekendte Frøavler Erhardt Frederiksen, som nu holder en Bestyrer af Landbruget paa Øen. Af dens 230,4 Tdr. Ld. er kun 7 Frugtplantage, 10 Tdr. Ld. er beplantet med Hvidkaal, og saa godt som hele Resten af dens Jord, for saa vidt denne ikke er Strandeng eller Mose, er anvendt til Frøavl --- Oplysninger der lyder saa mistrøstende og afskrækkende, at det nær havde jaget os i en vid Bue udenom Øen. ---

Godt var det, at vi efter vor Sædvane gik iland og ikke dømte efter Indicier! Thi dette skønne Terræn, som ingen Plov endnu har mægtet at jævne --- men især dens to gamle, ædle Gaarde maa redde denne Ø fra Fortabelse i selv den mest halsstarrige Æstetikers Øjne. Her fandt vi et slaaende Eksempel paa hvad smukke Menneskeboliger kan udrette af godt i et Landskab, hvor de passer ind ved deres Stil.

Medens den nuværende Hovedgaard "Mariesminde", som ligger omtrent paa Østkystens Midte, er en typisk moderne Proprietærgaard i det tyvende Aarhundredes "Stil", er de to andre paa Nord- og Sydsiden i høj Grad Vidne om god gammel, fin Kultur. De er begge store og anselige, imponerende er deres Gaardspladsers Dimensioner. Den sydligste bærer et

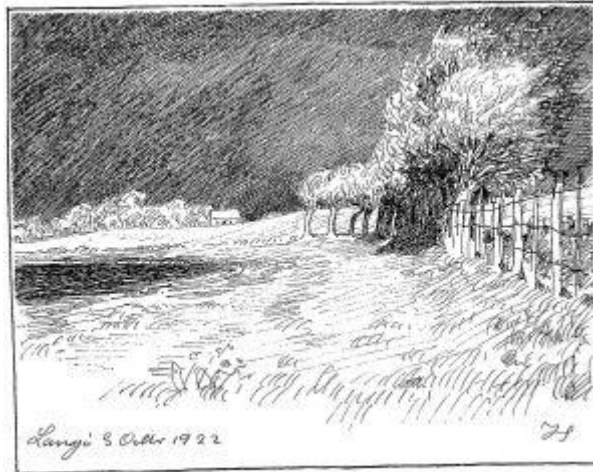
bramfrit Navn, som ikke er det allersikreste Signalement - den hedder "Jensens Minde" (hvilken af alle Jensener!) --- den er alvorlig og stræng i sin Stil, Landskabet omkring den pragtfuldt og storladent ved sin aabne Skønhed og vide Udsigter. Ved den nordligste, som er navnløs, kommer man ind i den fuldkomne Tørnerose-Idyl. Indkørslen til dens Gaardsplads mellem de mange Længers rene, skønne Linjer og de mange Tages Perspektiv er den fuldendte Ro og Harmoni. Det er én af de skønneste Bøndergaarde, jeg har set, velholdt skønt den i Øjeblikket staar ubeboet. Her er saa stille og ensomt, saa verdensfjernt omkring den, ingen Lyd høres uden en enlig Fugls Pippet fra Haven eller et forskræmt Skruk fra en Høne, som jeg er ved at træde paa mellem Ukrudtet omkring de hvidkalkede Udhuse. En Allé af ældgamle Pile og Popler fører fra Gaardspladsen ned mod Vejen over Dæmningen til Sjælland. Fra denne og dens pragtfulde Have, udenfor hvilken Strandenge strækker sig langs Kysten, ser man over Sundet mod de vidtstrakte Langebæk Skove.

Ikke mindre skønt end dette er Landskabet omkring den store Gaard paa Sydenden. Fra Vejen østenfor denne ser man ud over yndige Pilegrupper og brede Strandenge mod Kystens tætte, bølgende Rørskove, der helt omslutter den lille Halvø Korsø, hvor en Mængde Folk i dag er paa Arbejde med at høste Rørene og sætte dem i Stakke paa Engene.

Vældige Byger er just begyndt at komme op og trækker for Blæsten nord- og østenom Øen -- - sorte imod de gyldent skinnende Stubmarker, de graa Piletræer vender deres glinsende Blade for Blæstens Pisk, mens deres Skygger staar skarpe og sorte paa Stubbene, naar Solen i hidsige Glimt falder brat over Landet mellem de mørke Blaanner.

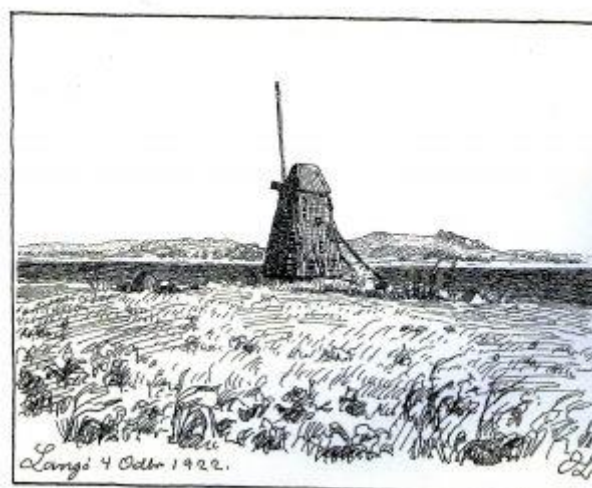

Fugleflokke jager for Blæsten over de afmejede Marker. En Flok Grønirisker svinger i et pludseligt Kast rundt mod Vinden og daler med Støj og Kvidder ned over en Mark fuld af gult straalende Kiddike, hvor de spreder sig over en halv Tønne Land og falder fuldstændig lydløst til Ro. Gulspurve kommer farende i Smaaskarer paa 20-30 Stykker som smaa Hvirvelvinde over Frømarkerne, nogle Skader skræpper sladrevoent og skamløst inde fra Læet i den gamle Have.

En Regnbyge tager Vej lige henover Øen, susende gaar den hen over Træer og Marker og falder med Skrald som af Hagl henover Hvidkaalens hvælvede Blade. Det varer kun Sekunder, saa er den ovre og Solen bryder paany gennem alt det graa og vaade, ligesom i et Brag farer dens Lys henover os ud under Skyranden. En straalende Regnbue løfter sig under Østhimlen, spændende tværs over Ulvsund. Dens ene Ben staar paa Damsholte Kirketag paa Møen, det andet paa Kallehave Fattigggaard --- det regner paa Retfærdige og Uretfærdige.

Væden perler i Solglansen fra Bladene paa Skrænternes Slaaen, tjørne, Roser, Brombær og Benved og drypper som blanke Hagl fra Elm og Eg og fra de vilde Kirsebærtræers Kroner.

Om Aftenen stilner Vejret af. Og da Natten kommer, staar Maanen ensom paa den klare Sydhimmel, kun et Par af de største Stjærner faar Lov at skinne med, Resten er fordunklede af det sølvgule Lys. Men henimod Dagningen vaagner vi atter ved Lyden af stærke Byger,

som slaar mod Bordene og raser med Vande henover Dækket. Imellem Bygerne kan det blive pludseligt stille --- saa hører vi Lyden af de trækkende Ænder.

Da vi om Morgenen klyver op paa Dækket er det tørt, solbeskinnet! Men koldt er det som en Vinterdag. Lige idet vi faar hovedet op over Kappen, jager et Dusin Skalleslugere som et Franatskud henover "Rylen"s Dæk.

I Vestenstorm gik jeg over Markerne til Øens Sydende. Det er blinkende, blændende Sol med flakkende mørke Skygger af Skyer over Agre og Fjorde. Det er saadan en Dag, hvor alle Glasskaar i Pløjemarkernes Muld sammensværges sig imod én og bestandig glitrer, saa det gi'r Vand i øjnene. Lyset fra Solspejlingen derude i Ulvsund er en Pine, og Stormen trommer i mit Øre.

I en gammel Grusgrav tæt ved Sønderstranden, lige i Nærheden af en halvt sammenstyrtet Vindmølle, finder jeg et Læ for Vejret. Hernede holder Planter og Insekter endnu en indian summer --- lige paa Falderebet førend alting blir Dommedagsoffer. Naar det sidste Stormkast har ramt én paa Hatten her paa "Gravens Rand" og man lader sig glide ned, da er man i Salveten! Pludselig er her stille --- og varmt!

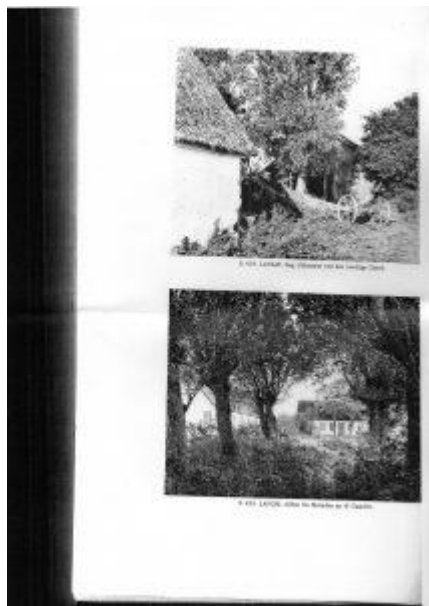
Hvilken broget Forsamling hernede! Her blomstrer endnu en hel Bataljon af Agergaaseurter, struttende med de brandgule Knapper som spidse Bikuber over de hvide Blade, og kappes med Høgeurterne i at forvende Øjnene paa den lykkelige, der er dalet ned i dette Eldorado. Her staar store Buske af Regnfang, endnu med hektiske Blomster mellem de brune Frø. Et Kompagni af Roer, som har svigtet deres Faneed paa Marken, er flygtet herned og staar med to Meter høje Toppe og friske grønne Blade om de endnu umodne Frø. Det er en hel Urskov, som er gaaet amok i Varmen!

Gedehamse og Hvepse surrer fra Plante til Plante paa den sidste Høst, Fluer svirrer, og underlige Sværmere og Møl farer som graa Gengangere omkring i Sollyset fra Blomst til Blomst. Enkelte hvide Sommerfugle tumler rundt paa halve Vinger og har i den sidste Hast glemt hvad de egentlig vil.

Her mødes de, alle dem der er tilbage. Det er hele Sommerens Bagtrav. Dens sidste Invalidetrop!---

Men højt over alting, under den foraarsblaa Himmel, dér hænger Lærkerne ogsaa i dag syngende, som om de lige var kommen hertil og første Gang hilste Landet. Stemningen fylder dem som en stor Sandhed, en gribende Aabenbaring.....

Men jeg staar hernede paa Gravens Bund og véd, at det er Efteraar. Og jeg fyldes af en dyb Undren.

№ 427. LANGØI. Forfalden Vårnælle ved Sønderstrøden.